

Vztahy Maroka a EU

Politické pozadí

Marocké království je od roku 1972 konstituční monarchií (poslední úpravy ústavy proběhly v letech 1992 a 1996). Hlavou státu je od 23. července 1999 král Mohamed VI. Ústava zaručuje multistranický politický systém. V současnosti je v Poslanecké sněmovně zastoupeno 29 politických stran.

Poslední všeobecné volby, které se konaly v roce 2002 (jsou považovány/označovány za první svobodné a nezmanipulované) potvrdily členy široké koalice Union Socialiste des Forces Populaires (Socialistická unie lidových sil) a konzervativní Istiqlál za hlavní politické strany. Jako nejsilnější opoziční strana vzešla z voleb islamistická Parti de la Justice et du Développement (Strana spravedlnosti a rozvoje). Ministerským předsedou je Driss Jettou, který vede vládní koalici šesti stran. Díky speciálnímu systému národních seznamů je v parlamentu poprvé zastoupeno 30 žen. Nové volby by měly proběhnout v roce 2007.

Ekonomické pozadí

Národní rozvojový program pro roky 2000-2004 byl schválen Parlamentem a vyhlášen v září 2000. Měl za cíl zajistit integrovanou rozvojovou strategii a skládá se ze čtyř hlavních částí: regionální rozvoj a spolupráce; uvedení mladých lidí na trh práce; zapojení žen do rozvoje Maroka; a boj proti chudobě a exkluzivismu.

Pokles zemědělské produkce, zvýšení cen ropy a zrušení kvót na dovoz textilu vedly k významnému poklesu ekonomického růstu v roce 2005. Navzdory potížím, se kterými se potýká soukromý sektor, dosáhl růst 1 %, zejména díky výstavbě a cestovnímu ruchu. (V roce 2004 byl růst 4,2 %)

Přestože byly v roce 2005 provedeny některé slibné reformy, včetně reforem bankovního sektoru, zůstává deficit státního rozpočtu vysoký – téměř 5,5 % HDP. Klíčem ke zlepšení této situace je zjednodušení daňového systému a prospěch čerpaný ze širšího zapojení do Euro-Středomořské oblasti volného obchodu. Podmínkou toho je však liberalizace obchodu se sousedními státy, zejména v oblasti služeb a investic¹ a na poli liberalizace obchodu se zemědělskými, zpracovanými zemědělskými a rybími produkty².

¹ Evropská komise obdržela mandát k hlubšímu projednávání liberalizace obchodu v oblasti služeb a investic 24. listopadu 2005.

² K projednávání liberalizace trhu se zemědělskými, zpracovanými zemědělskými a rybími produkty dostala komise mandát 14. listopadu 2005.

Maroko se také podílí na Agadirském procesu, který má za cíl ustanovení oblasti volného obchodu s Egyptem, Jordánskem a Tuniskem. Přestože byla tato smlouva podepsána již v únoru 2004, nevešla dosud v platnost a čeká až Maroko dokončí proces její ratifikace. Počátkem roku 2006 vešly v platnost smlouvy o volném obchodu se Spojenými státy a s Tureckem.

Dohoda o přidružení

26. února 1996 byla v Bruselu podepsána Dohoda o přidružení mezi Evropskou unií a Marokem, kterou ratifikovaly Parlament členských zemí EU, Evropský parlament a Parlament Maroka. Tato dohoda vešla v platnost 1. března 2000 a nahradila Dohodu o spolupráci z roku 1976. V duchu nové generace dohod o přidružení mezi EU a jejími středomořskými partnery zdůrazňuje preambule této smlouvy principy Charty OSN; zejména dohled nad dodržováním lidských práv, demokratické principy a ekonomické svobody; potřebu posílit politickou stabilitu a ekonomický rozvoj regionu podporou regionální spolupráce; potřebu zahájit řádný politický dialog o tématech obecného zájmu na bilatelární a mezinárodní úrovni; a potřebu udržovat dialog o vědeckých, technických, kulturních a sociálních tématech ve prospěch obou stran. Ve smlouvě je za základní a pozitivní prvek označeno respektování lidských práv a demokratických principů.

Hlavní text odkazuje na pravidelný dialog na úrovni ministerstev a vyšších úředníků a na úrovni parlamentů. Důraz je kladen na mír, bezpečnost a regionální spolupráci a na potřebu přispívat ke stabilitě a prosperitě Středomořského prostoru, ke zlepšení pochopení a tolerance. Smlouva navíc odkazuje na posílení svobodného uspořádání a liberalizace služeb, volný pohyb kapitálu a pravidla ekonomické soutěže, na posílení ekonomické spolupráce na co možná nejširší základně a spolupráci v sociálních problémech posílenou spoluprací v kulturní sféře. Smlouva potvrzuje existenci volného obchodu s ručně vyráběným zbožím a posiluje ujednání o volném obchodu s průmyslovými produkty, které je platné od sedmdesátých let. Ujednání o importu marockého zboží je více flexibilní než Smlouva o spolupráci z roku 1976. Také liberalizace obchodu se zemědělskými produkty je progresivní a reciproční.

Smlouva o přidružení dále klade silný důraz na otázku migrace obyvatelstva a sociální záležitosti s tím spojené. Od března 2000, kdy vešla v platnost, proběhla řada jednání na úrovni ministerstev a expertů. Oficiální texty mluví o otevřených a plodných diskuzích, které umožnily projednávat i taková témata, která byla dříve považována za tabu a několik konkrétních projektů bylo zahájeno.

Evropská unie rozvíjí, podle vlastních textů, komplexní a souvislou imigrační politiku, která zahrnuje legální migraci, integraci Maročanů legálně žijících v EU, rovné zacházení a slučování rodin. Velká pozornost je věnována zachování kulturní identity. Obě strany vyvíjí úsilí v boji proti nelegální imigraci. Této otázce je věnována zvýšená pozornost zejména kvůli zvýšenému přílivu imigrantů přes Maroko.

Evropská sousedská politika

Maroko se podílí v Evropské sousedské politice (European Neighbourhood Policy) a snaží se získat „advanced status“ ve svých vztazích k EU. Prováděcí plán, jenž zahrnuje vzájemně odsouhlasené cíle a priority v oblastech politické, ekonomické, bezpečnostní a kulturní spolupráce a v oblasti spravedlnosti, byl dokončen v červenci 2005. Nyní probíhá jeho provádění prostřednictvím sub-komisi v rámci Smlouvy o přidružení. V letošním roce by mělo být ukončeno první přechodné období.

Jak již ze zmíněných dohod vyplývá, je nejdůležitějším tématem vzájemných vztahů obchod., který se zejména v posledním desetiletí bouřlivě vyvíjí. V roce 2004 71 % marockého exportu směřovalo do zemí EU, zatímco import z těchto zemí tvořil 58 %. Odhadovaná celková částka se v tomto roce (2004) vyšplhala na 14 miliard EURO. EU je největším obchodním partnerem Maroka a bilance vzájemného obchodu je stále ve prospěch EU.

Zdroje:

Oficiální stránka EU o vztazích k Maroku:

http://ec.europa.eu/comm/external_relations/morocco/intro/index.htm